

Här är några av de sammanlagt 946 anställda på dynamiska Verksamhetsområde Hematologi, onkologi och strålningsfysik (VO HOS)
Nedre raden från vänster: Niklas Loman, Anna Johnsson, Eva Öhlin, Ana Carneiro
Övre raden: Silke Engelholm, Crister Ceberg

Årets värddar för Onkologidagarna

Skånes universitetssjukhus (SUS) har verksamhet i både Malmö och Lund. Sedan maj 2022 är man ett av landets tre ackrediterade Comprehensive Cancer Centres som alla är en del av EU:s Beating Cancer Plan. I Skåne heter det relativt nya centret Skåne University Hospital Comprehensive Cancer Centre (SUHCCC).

Verksamhetsområde Hematologi, onkologi och strålningsfysik (VO HOS) med 946 anställda, är i Skåne samlat under en hatt.

Inom onkologin bedrivs ett 50-tal kliniska studier, man satsar stort på strålningsfysik och är ensamma i landet om att utveckla FLASH-en snabbare och mer skonsam strålbehandlingsmetod. Här är också cancerrehabilitering ett högt prioriterat område, man var först ut med att starta ett patient- och närståenderåd och den populära kursen "Att möta cancer" erbjuds både patienter och närstående.

Om några år kommer tack vare stora donationer ett nytt Bröstcentrum att stå klart i Malmö, där all bröstcancervård utöver strålbehandling ska samlas.

Alla cancerpatienter i Region Skåne har tillgång till den onkologiska kompetensen på SUS, ett sätt att motverka ojämlik vård.

Verksamheten präglas med andra ord av många satsningar men det finns två stora bekymmer som man delar med kliniker i resten av landet: kompetensförsörjning och brist på pengar.

— Vi måste både utveckla och slimma verksamheten, konstaterar verksamhetschefen Silke Engelholm, som också är Medical Director för SUHCCC.

SILKE ENGELHOLM

VERKSAMHETSCHEF FÖR HEMATOLOGI, ONKOLOGI OCH STRÅLNINGSFYSIK PÅ SKÅNES UNIVERSITETSSJUKHUS OCH MEDICAL DIRECTOR FÖR SUHCCC, SKÅNE UNIVERSITY

” Jag är onkolog och har arbetat i både Tyskland och Danmark. Sedan 2017 är jag verksamhetschef här på kliniken som har cirka 950-970 anställda.

Strålbehandling och medicinsk onkologi är något som alltid intresserat mig och det är ett område som vi satsar stort på, liksom ATMP. Tack vare stora donationer kommer inom några år också ett stort Bröstcentrum att stå klart i Malmö där vi samlar all bröstcancervård, förutom strålbehandlingen som kommer stanna kvar i Lund. Vi är en väldigt forskningsaktiv klinik som får stora årliga anslag från bland annat Cancerfonden, och vi är involverade i cirka 50 kliniska studier.

Sedan maj 2022 är vi också ett ackrediterat Comprehensive Cancer Center (SUHCCC), det är även Karolinska i Stockholm och Sahlgrenska i Göteborg. Det innebär att det nationella, nordiska och europeiska samarbetet har stärkts, att vi numera är en del av Europe's Beating Cancer Plan.

Vi har även ett spännande medicinskt samarbete med två länder utanför Europa; Ghana och Indien. Att samarbeta med utvecklingsländer är också en del av den europeiska cancerplanen.

En sak som skiljer oss från många andra sjukhus i landet är att vår cancervård är organiserad på ett annorlunda sätt. SUS är navet för all onkologisk vård i region Skåne, våra onkologer är medicinskt ansvariga för onkologin på sjukhusen i regionen, en arbetsorganisation som motverkar ojämlig tillgång till vård. För att utveckla den regionala cancervården ytterligare kommer vi att ta tillvara de möjligheter som CCC-ackrediteringen ger oss.

Det stora problemet för oss är kompetensförsörjning och att pengarna inte räcker till, därför behövs det prioriteringar och åtstramningar. Vi behöver både utveckla och slimma verksamheten.

Något som har blivit allt viktigare är att öka patienternas delaktighet i vården. SUHCCC var först ut i landet med att starta ett patient-och närstående råd för patienter som blivit behandlade för cancer. Vi måste lära oss mer om hur vi kan använda patienter och närstående i vården, och erbjuda dem nödvändig utbildning.”

ANA CARNEIRO

DOCENT, KLINISKT FORSKNINGSCENTRUM

” Jag är kliniskt verksam onkolog, arbetar huvudsakligen som medicinskt ansvarig läkare för klinisk forskningsenhet hematologi, onkologi och strålningsfysik (KFE). På KFE arbetar jag främst med tidiga kliniska prövningar, som onkolog jobbar jag framförallt med melanompatienter.

För närvarande pågår cirka 50 olika kliniska prövningar som inkluderar patienter här, en del av dessa är akademiska studier och några koordineras av KFE.

På KFE arbetar cirka 30 personer forskningssjuksköterskor, undersköterskor, sekreterare, molekylärbiologer och biomedicinska analytiker. Min roll som enhetsansvarig läkare är främst att driva tidiga Fas-studier (så kallade Fas I-studier), att hjälpa till med protokollfrågor och medicinsk säkerhet kring en studie, att vara tillgänglig och se till att vi håller tiden.

Vi är en del av den nationella studien FOCUSE, ett nytt samarbete mellan landets universitetssjukhus som väntas dra gång snart. Dessutom har vi varit med i Testbed Sweden från start, en Vinnovafinansierad satsning som har satt igång flera kliniska studier i Sverige samt öppnat upp för internationella samarbeten, som till exempel EU-projektet PRIME-ROSE som vår svenska studie FOCUSE också samarbetar med. Det är oerhört viktigt att samarbeta med andra länder inom precisionsmedicin. Genom att använda vår samlade kraft och evidens systematiskt kan man skynda på vägen till godkännande för nya läkemedel. Och Sverige är verkligen en guldgruva för denna typ av forskning. Det är också en rolig och spännande tid att arbeta inom onkologi just nu när så mycket händer, nya läkemedel, ny teknologi, cellterapi med mera. För mig har det alltid varit självklart att arbeta med både forskning och patienter.”

www.testbedswedenphc.se

Fakta från hela verksamhetsområdet- hematologi, onkologi och strålningsfysik

Uptagningsområde: Onkologiska kliniken på SUS har ansvar för högspecialiserad cancervård i Södra sjukvårdsregionen.

Antal anställda som arbetar inom VO Hematologi, onkologi och strålningsfysik: 946

Skåne University Hospital Comprehensive Cancer Centre (SUHCCC)- ett av Sveriges tre ackrediterade CCC- är ett övergripande center där onkologin ingår tillsammans med andra verksamheter som har cancerpatienter.

Fakta om samarbetet med andra länder

Omkring 20 patienter som har flugits in från Ukraina har fått behandling.

Från onkologiska kliniken, och ASIH, i Lund finns ett samarbete med kollegor dels på det statliga cancersjukhuset MNJ och inom icke-statliga organisationer, NGO:s (Non-Governmental Organisations) i Hyderabad, en av Indiens megastäder.

Sedan 2013 har läkarstudenter i Lund kunnat göra sina Masters- eller Bachelor-arbeten där. Alla projekt som studenterna från Lund gör utformas efter önskemål och förslag från kollegorna i Hyderabad. Studierna är kliniska - det kan röra sig om

att kartlägga en patientpopulation, studera behandlingsföljsamhet och behandlingsresultat samt initiera nya behandlingar. Den kliniska vardagen är hektisk och det finns ingen tid till utvecklingsarbete och studier. Syftet är att studierna ska ha betydelse för verksamheten i Hyderabad, leda till utveckling och förbättring av rutiner och behandlingar.

Hittills har 50 läkarstudenter samlat data och genomfört sina arbeten där, och 11 artiklar har publicerats tillsammans med indiska kollegor. De svenska studenterna får en global medicinsk erfarenhet och kollegorna i Hyderabad kan meritera sig och få resa på möten. Verksamheten i Hyderabad får en uppmärksamhet som kan leda till ökade ekonomiska bidrag och även fungera som exempel för andra kollegor i Indien som arbetar under liknande förutsättningar

Fakta område onkologi, årlig statistik:

Antal nybesök läkare inom onkologi öppenvård: 6 354

Samtliga vårdkontakter inom onkologi öppenvård: 167 604

Antal vårdtillfällen inom onkologens slutenvård: 2 351

Antal vård dagar inom onkologens slutenvård: 15 198

CRISTER CEBERG

PROFESSOR, MEDICINSK STRÅLNINGSFYSIK, LUNDS UNIVERSITET

” Jag är sjukhusfysiker och avdelningschef på Medicinsk strålningsfysik vid Lunds universitet. Vår forskning inom experimentell strålterapi sker i nära samarbete med kliniken. Ett forskningsprojekt som vi är ensamma om i Sverige och som stöds av Cancerfonden sedan tre år är FLASH, en strålbehandling där strålningen ges med hög intensitet under en bråkdel av en sekund, en metod som tycks kunna döda tumörer med mindre skada på den omkringliggande friska vävnaden. Det leder i teorin till att patienter löper en lägre risk för biverkningar vid FLASH-strålbehandling.

Det slutgiltiga målet med projektet är att ta fram förutsättningarna för att implementera FLASH-strålbehandling i den kliniska verksamheten. Visionen är att FLASH ska möjliggöra en mycket snabbare och bekvämare behandling för våra cancerpatienter.

Vi har bara prekliniska erfarenheter än så länge men enligt de data som vi har sett hittills är FLASH-metoden lika effektiv som konventionell behandling och samtidigt mer skonsam för patienten.”

ANNA JOHNSON

FYSIOTERAPEUT, CANCERREHABILITERING

” Jag har jobbat inom onkologi en stor del av mitt liv, först som sjuksköterska på strålbehandlingen, sedan som fysioterapeut. Jag disputerade 2020 i ämnet bröstcancer och fysisk aktivitet.

Idag är jag forsknings- och utvecklingsledare inom vårt verksamhetsområde, vilket indikerar att rehabilitering är en integrerad del av cancer vården.

Jag är regional processledare för cancerrehabilitering inom RCC Syd och vi har ett etablerat samarbete med primärvården. Vi arbetar för att alla cancerpatienters behov av rehabilitering ska bedömas strukturellt, bland annat med hjälp av Hälsoenkättningsformuläret. I förekommande fall gör vi aktiva överlämningar för åtgärder på rätt nivå. Vi har även börjat använda Hälsoenkättningsformuläret för att bedöma rehabiliteringsbehov hos patienter i slutenvården. Jag tror inte att det är så vanligt men vi anser att det är viktigt att uppmärksamma behoven och göra en rehabiliteringsplan även när vården sker på vårdavdelning.

På cancerrehabiliteringsmottagningen i Malmö och Lund arbetar totalt 39 personer, bland annat kuratorer, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, psykologer, neuropsykolog, lymfterapeuter, psykiater och sexologer.

Basen för rehabilitering är egenvård, som vi i vården måste hjälpa till att skapa förutsättningar för.”

NIKLAS LOMAN

ONKOLOG, ÖVERLÄKARE, DOCENT BRÖST/OVARIALCANCER

” Jag har arbetat på den här kliniken sedan 1993, kom hit direkt efter avslutad onkologutbildning. Jag är diagnosansvarig för bröstcancer, med särskilt fokus på ärftlig bröstcancer och driver en särskild ärftlighetsmottagning. Sedan Malmö och Lund slogs ihop och blev Skånes Universitetssjukhus (SUS) har jag arbetat på båda enheterna men nu väntar vi på att ett nytt Bröstcentrum ska bli klart i Malmö. Ett efterlängtat projekt som har blivit möjligt tack vare en stor donation från familjen Rausing och 100 miljoner kronor från Region Skåne.

Allt beräknas bli helt färdigt 2027 men vi håller redan på att flytta hela vår verksamhet dit, förutom strålbehandling som blir kvar här i Lund. Jag kommer att bli föreståndare på Bröstcentrum och verksamheten kommer att genomföras av ett uttalat processtänkande.

En sak som kanske särskiljer oss från andra delar av landet är att det regionala samarbetet inom cancervården alltid har varit viktigt här i Skåne. Vi har idag ansvar för all bröstoncologi i regionen, totalt handlar det om runt 1200 bröstcancerpatienter i hela Region Skåne som får tillgång till den onkologiska kompetens som finns på SUS. Det är ett sätt att utjämna de skillnader i behandlingsprinciper som kan finnas mellan olika enheter. Vi ser att ojämlikheten har minskat idag.

De utmaningar vi har framför oss handlar främst om kompetensförsörjning, att hitta lösningar så att arbetsstyrkan matchar de uppgifter vi står inför. Ett annat problem är att det blir allt svårare att hänga med i svängarna när det gäller kunskap och tillgång till nya läkemedel, där går utvecklingen väldigt fort.”

EVA ÖHLIN

ONKOLOGI/KONTAKTSJUJKÖTERSKA

” Jag har arbetat som specialistsjuksköterska i onkologi på Onkologimottagningen Medicinsk behandling sedan 2002. Vi arbetar diagnosstyrt och just nu ingår jag i bröstcancerteamet. Det som kännetecknar vårt arbete är att vi har bra samarbeten över yrkesgränserna med aktiva överlämningar.

En nyhet är att vi har återlanserat och uppdaterat en mycket uppskattad kostnadsfri patient- och närståendebildning som vi nu genomför fyra gånger om året. Kursen som heter ”Att möta cancer” ger patienter och närstående möjlighet att under sex tillfällen få träffa läkare, kurator, arbetsterapeut, fysioterapeut, sexolog, dietist och sjuksköterskor. Tanken är att deltagarna, mellan 12 och 14 personer, ska få nödvändiga verktyg för att kunna hantera sin cancersjukdom och efterföljande rehabilitering. Det många tycker är det mest positiva med kursen är att de får träffa andra i samma situation och kan utbyta värdefulla erfarenheter. Jag tycker det är väldigt roligt att arbeta med detta, det finns ett stort behov av stöd och information till patienter och närstående.”

EVELYN PESIKAN,
FRILANSJOURNALIST OCH
MEDICINSK SKRIBENT

FOTO: ROGER NELLISJÖ